

XV TAVALINE PÜHAPÄEV C AASTAL

(Esimene lugemine 5Mo30 ,10-14)

Lugemine viiendast Moosese raamatust:

Neil päevil ütles Mooses Iisraeli rahvale: "Kuula Issanda, oma Jumala häält ja pea tema kärke ja seadusi. Pöördu Issanda, oma Jumala poole kõigest südamest ja hingest. Sest see on käsk, mille ma sulle täna annan, mis ei käi üle sinu jõu ega ole sulle kättesaamatu. See pole kõrgel taevas, et sa peaksid ütleva: "Kes lähiks meie eest taevasse ja tooks selle meile, et me saaksime seda kuulda ja täita?" See pole ka merede taga, et sa peaksid ohkama: "Kes küll lähiks merede taha ja tooks selle käsu meile, et me saaksime seda kuulda ja täita?" Vaid see sõna on sulle väga lähedal - sinu suus ja sinu südames - ning seda saad sa täita." See on Jumala Sõna.

(Vastulaul Ps69 ,14.17. 30-31. 33-34 36-37)

R: Oma suures helduses, Issand, võta mind kuulda.

Ma tulen sinu juurde palvega, Issand, sinu hea meele ajal,
oma suures helduses vasta mulle, mu Jumal, minu ustav abimees.
Issand, võta mind kuulda oma armus ja helduses,
oma suure halastuse pärast vasta mulle.

R:

Ma olen viletsuses ja täis valu,
Jumal, Sinu abi kaitsku mind.
Kiituselaulus ma tõstan kõrgeks Jumala nime,
tänu laulus ma ülistan teda.

R:

Vaadake, teie, maharõhutud, ja rõõmustage:
teie süda, kes te nõuate Jumalat taga, jääb elama!
Sest Issand võtab vaeseid kuulda ega põlga ära vangisoliijaid.
Kiitku teda nii taevas kui maa, meri ja kõik, mis seal liigub.
R:

Sest Jumal päästab Siioni
ja ehitab Juuda linnad jälle üles.

Tema sulaste järelepõlv pärib maa
ja need, kes armastavad tema nime, jäävad elama.
R:

(Teine lugemine Kl1 ,15-20)

Lugemine püha apostel Pauluse kirjast koloslastele:

Kristus on nähtamatu Jumala võrdkuju, esmasündinu, kes on sündinud enne kõike loodud. Sest tema läbi on loodud kõik, mis on taevas ja maa peal, mis nähtav ja mis nähtamatu, olgu (inglite koorid) "troonid" või "ülemused", "valitsused" või "meelevallad" - kõik on loodud tema kaudu ja tema jaoks. Tema ise on aga enne kõike loodud, ja kõik, mis püsib, püsib temas ning tema on ihu pea, aga ihu - see on kirik. Tema on algus, esmasündinu surnute hulgast; tema on enne kõiki. Sest Jumal on arvanud heaks oma kõiges täiuses tema sees elada ja lepitada tema läbi enesega kõik - nii maapealsed kui taevased, siis, kui ta on Kristuse ristivere läbi rahu teinud.

See on Jumala Sõna.

(Salm enne evangeeliumi Jh 14,23)

Halleluuja. Kes mind armastab, see elab minu sõna järgi,
minu Isa armastab teda ja tema juurde me tuleme. Halleluuja.

(Evangeelium Lk10 ,25-37)

Lugemine püha Luuka evangeeliumist:

Sel ajal tahtis üks seadusetundja Jeesust proovile panna. Ta tõusis püsti ja küsis: "Õpetaja, mida ma pean tegema, et ma pälviksin igavese elu?" Jeesus ütles talle: "Mis seaduses kirjas seisab? Kuidas sa sealt loed?" Aga tema vastas: "Armasta Issandat, oma Jumalat kõigest südamest, kõigest hingest, kõigest jõust ja kogu mõistusega, ning oma ligimest nagu iseennast." Siis Jeesus ütles talle: "Sa oled õigesti vastanud, tee nii ja sa jääd elama."

Aga tema tahtis veel suuremat õigust kätte saada ja küsis Jeesuselt: "Kes siis on minu ligimene?" Jeesus vastas: "Üks inimene läks Jeruusalemmast alla Jeeriko poole ja sattus röövlite kätte. Kui need olid ta paljaks röövinud ja teda peksnud, läksid nad minema ja jätsid ta poolsurnult maha. Juhtumisi tuli keegi preester sedasama teed, aga kui ta teda nägi, läks ta temast kaarega mööda. Nõndasamuti ka leviit, kes teda märkas, kuid ometi edasi läks. Siis aga tuli sama teed üks samaarlane. Kui ta sellesse paika jõudis ja maaslamajat nägi, hakkas tal temast kahju; ta astus ligi, sidus mehe haavad, valas nende peale õli ja veini, tõstis ta oma veolooma selga ja viis ta oõmajale ning

kandis tema eest hoolt. Aga järgmisel hommikul andis ta majaperemehele kaks teenarit ja ütles: "Kanna tema eest hoolt, ja kui sa peaksid veel tema peale midagi kulutama, selle maksan ma sulle tagasiteel." Kes neist kolmest oli sinu arvates ligimene sellele mehele, kes oli sattunud röövlite kätte?" Kirjatundja vastas: "See, kes tema peale halastas." Jeesus aga ütles talle: "Mine siis ja tee nõndasamuti."

See on Issanda Sõna.

Sissejuhatus

Armsad õed ja vennad, jumalakartusest on mitmeid käsitlusi nii piiblis kui inimkonna ajaloo. Jumal on tundunud nii hirmuäratavalt suur ja võimas, et inimene on teda alati ka kartnud, ning sellest enesehirmutusest on olnud sageli kantud ka ta otsused ja teod. Ikka ja jälle, kui mustad pilved taevaalaotuse katsid, vaatas inimene kartlikult üles, ning kui välku lõi ja müristas, siis tegi ta ristimärgi enne veel kui ise arugi sai. Looduse tormiraev tundus nagu märk Jumala vihast, kes oli kord ilmutanud oma käsud ja nõudis sel moel karmi karistuse ähvardusel nende vastuvaidlematut täitmist.

Jeesuses sai Jumal inimeseks ja õpetas, et Jumalat ei tule ainult karta, vaid teda tuleb ka armastada. Kuid see ei tähenda, et me ei peaks teda enam kartma. Jumala armu mõte ei seisne selles, et meie saaksime rohkem pattu teha.

Me loeme patutunnistuse...

Jutlus

Armsad õed ja vennad. Vanas Testamendis oli inimkonna aukartus oma Looja vastu kesksel kohal. Rahva liikme personaalne vastutus ja tema suhe oma ligimesse oli selle kõrval aga üpris ebaselge. Nii tuligi seadusetundja, nagu tänane evangeelium räägib, Jeesuse juurde selle kohta aru pärima. Paistab, et see seadusetundja oli tark ja õppimisvõimeline inimene, kes oli oma koduse ülesande hästi ära teinud. Ta arvestas sellega, et teist võimalust kuulsalt rabiltsid midagi küsida ei pruugi enam tulla, ja nii alustas ta kõigepealt küsimusega, mille vastust ta juba ette teadis. Armastuse käsu seadmine kümnest käsust ettepoole oli Jeesuse enda pühakirjatõlgendus, mis ei olnud sugugi nii enesestmõistetav rabidele, kelle jaoks oli kesksel kohal püha vihaga Jumal. Küsija andis sellega mõista, et tema ei pidanud Jeesust juba ette valemessiaks, vaid tahtis õppida ja aru saada - sellepärast ta esitaski täpsustava ja väga asjakohase küsimuse: kes on minu ligimene?

Vanas Testamendis oli Jumala ja inimese vahel vertikaalne suhe, milles lepingu subjektideks olid valitud rahva liikmed, ja nendegi seast eelkõige seaduskuulekad ja tõsiusklikud - ainult nemad võisid olla koheldud päris ligimestena. Tegelikult, kui vaadelda Jeesuse enda poolt rõhutatud "armastuse käsku", siis seisab ka seal armastus Jumala vastu ligimesearmastusest eespool. Lisaks on loogiline seegi, et usuvendlus toob ligimesi sõna otseses mõttes üksteisele ligemale.

Kuid oma vastuses seadusetundjale konstrueerib Jeesus kaasuse, milles suhe Jumalasse jääb justkui täiesti tahaplaanile. Kas röövlite ohvriks langenu oli usklik või mitte, seda ei olnud ju võimalik teadvusetuna maas lamavalt inimeselt küsida. Preester ja leviit läksid mööda, sest nende uskumuste ja ameti järgi võisid nad arvata, et juhtunu oli kannatanule Jumalast määratud karistus; või siis kuulusid nad sedatüüpi klerikalistlike vaimulike hulka, kes on veel tänapäevalgi veendunud, et nende käekesed on ainult pühade kirikuriistade jaoks.

Samaarlane käitus teisiti, kusjuures tema religioosseid veendumusi ei mainita tähendamissõnas üleüldse. See, kui usklik ta oli, või kui sageli käis ta Garisimi mäel templis, kus samaarlasel oma Jumalat austasid - see kõik jääb meil teadmata. Küll aga tegi samaarlane vigastatu heaks kõik, mis oli tema võimuses. Miks? Millistel motiividel? Just siin siseneb religioon märkamatuks tähendamissõnas kirjeldatud olukorda. Maise rikkuse vaatenurgast polnud samaarlasel ju vigastatust mingit kasu: ta ei teadnud, kas too oli rikas või vaene, kas suudab ta temale kunagi heateo eest tasuda, või siis ei tule ta enam kunagi meelemärkusele. Sellegipoolest käitus samaarlane suuremeelselt, käitus oma Jumala ees nii, nagu ta soovis ka ise olla sarnases olukorras aidatud.

Armsad õed ja vennad, juba vanasõna ütleb, et inimest võetakse vastu tema riietuse järgi, aga ära saadetakse mõistuse järgi. Meiegi teame, et abivajajat tuleb aidata, kuid lisaks sellele on elu meid õpetanud olema ettevaatlik. Nii mõnigi kuritegu saab alguse üksildases paigas õnnetuse lavastamisest, näiteks tee ääres seisvast autost, mis ei minevat käima või millel olevat bensiini otsa saanud. Kui aga heausksed appitulijad avavad oma auto ukseid, siis neid rünnatakse ja röövitakse paljaks. Sellepärast tuleb vähimagi kahtluse korral mitte ise appi minna, vaid pigem helistada politseisse - sest ka kurjategija on meie ligimene, ja just politsei kutsumine on tema suhtes kõige suurem halastustegu. Amen.